

Høringssvar – ny lov om kunstig intelligens (KI-loven)

Det vises til høring fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet av 30.06.2025 om forslag til ny lov om kunstig intelligens (KI-loven), hvor det foreslås at EUs forordning om kunstig intelligens (KI-forordningen, EU 2024/1684) skal gjelde som norsk lov.

TEK Norge støtter lovforslagets formål om ansvarlig KI-bruk kombinert med styrket innovasjon og konkurranseevne. Kunstig intelligens er en teknologi i rask utvikling som kan brukes for å effektivisere og forbedre prosesser, samt bidra til utvikling av nye tjenester og løsninger. Samtidig kan kunstig intelligens innebære risiko som må håndteres på en ansvarlig måte.

Norge står nå ved et historisk veiskille. Vi implementerer det første omfattende rammeverket for kunstig intelligens i en tid hvor teknologien utvikler seg i et tempo som overgår selv de mest optimistiske prognosene. Vi vet ikke fullt ut hvilke konsekvenser, positive som negative, denne regulatoriske tilnærmingen vil få for norsk innovasjonsevne, konkurransekraft og samfunnsutvikling i de kommende tiårene.

Det vi imidlertid vet, er at gjennomføringsmodellen vil være avgjørende. KI-loven kan bli en katalysator for ansvarlig innovasjon og økt tillit til teknologien, eller den kan hemme den teknologiske utviklingen Norge trenger for å forbli konkurransedyktig i et internasjonalt perspektiv.

Forskjellen ligger i detaljene: Hvordan vi balanserer rettssikkerhet mot utviklingshastighet, hvordan vi støtter både små og store aktører, og hvordan vi skaper forutsigbarhet uten å begrense innovasjonen.

Erfaringene med implementeringen av personvernforordningen har vist oss viktigheten av en gjennomtenkt tilnærming. TEK Norge mener det er mulig å kombinere ansvarlig KI-bruk med høy innovasjonstakt, forutsatt at loven gjennomføres presist, proporsjonalt og med muligheter for forutgående veiledning.

Overordnet tilbakemelding

TEK Norge gir i stor grad sin tilslutning til departementets vurderinger og forslag til KI-lov. Vi er innforstått med at Norge har et begrenset nasjonalt handlingsrom ved innføring av KI-forordningen, og at Norge kun kan gjøre nasjonale tilpasninger hvor forordningen selv åpner for dette.

Samtidig ser vi at Norge står overfor en omfattende regulatorisk endring på det digitale området, med flere EU-direktiv og forordninger som implementeres parallelt eller i nær fremtid. Dette understreker behovet for en koordinert og helhetlig tilnærming til tilsynsorganiseringen, slik at norske teknologiselskaper ikke møter fragmenterte og potensielt motstridende tolkninger av beslektede regelverk.

Erfaringene med implementeringen av personvernforordningen (GDPR) har vist viktigheten av en balansert tilnærming. TEK Norge erfarte at mange norske virksomheter opplevde regulatorisk usikkerhet som førte til at flere digitale innovasjonsprosjekter ble utsatt eller valgt bort. Dette ga mange europeiske bedrifter et utilsiktet konkurranseulempe mot aktører fra regioner med mindre omfattende regulering.

Med KI-forordningen får Norge muligheten til å vise at smart regulering kan kombinere beskyttelse av grunnleggende rettigheter med fremme av teknologisk utvikling.

En ansvarlig KI-lov må etter vår vurdering derfor bygge på tre prinsipper:

1. **Proporsjonalitet:** Kravene må samsvare med reell risiko
2. **Veiledning før sanksjon:** Virksomheter må kunne få raske og tydelige svar uten frykt for umiddelbare bøter
3. **Forutsigbarhet:** Klare tidsplaner og harmonisering med EU er nødvendig, bl.a. for å sikre investeringsvilje

Hovedanbefalinger

TEK Norge anbefaler åtte hovedgrep for gjennomføringen av KI-loven:

1. **Én-dør-inn og veiledning først:** NKOM utpekes som koordinerende tilsyn med KPI-er: skriftlig veiledning innen 10 dager, rett til retting, og åpen sakslogg
2. **Presis risikoklassifisering:** Art. 6(3) brukes aktivt for å unnta interne systemer uten rettsvirkning
3. **Regulatoriske sandkasser som leverer:** Fire ukers behandlingstid, SMB-prioritet, brukerråd og gjenbrukbar dokumentasjon
4. **Datatilgang og transparens:** Nasjonale maler for innsyn, EU Data Spaces-deltakelse, «SMB-light»-krav
5. **Offentlig innkjøpsmakt:** Konkrete grep for skalerbar innovasjon
6. **Kompetanseløft:** Nasjonalt kompetansefond
7. **Sanksjoner som siste utvei:** Administrative sanksjoner fremfor straff; proporsjonale tvangsmulkt
8. **Internasjonal forankring:** Norsk rett må speile AI Act uten særnorske utvidelser

I høringsbrevet ber departementet særlig om tilbakemelding på åtte punkter. TEK Norge vil kommentere på følgende områder som antas å få betydning for norsk næringsliv og innovasjonsevne.

Internasjonal forankring og harmonisering

Norge er en liten, åpen økonomi som er avhengig av å være integrert i europeiske markeder. Ethvert avvik fra AI Act vil skape særnorske regler, som igjen vil øke etterlevelseskostnadene for norske virksomheter og redusere attraktiviteten for både norske og internasjonale investeringer.

Gjennomføringen bør derfor ligge så tett opp mot AI Act som mulig, og skje "som sådan" via EØS. Det innebærer også at tidsplanen må synkroniseres med EU:

- Kapitler gjeldende fra 2. februar 2025
- Flere bestemmelser fra 2. august 2025
- Hovedregel fra 2. august 2026

- Klassifisering (art. 6(1)) fra 2. august 2027

Forarbeider og veiledere må uttrykkelig slå fast at nasjonale eksempler og maler kun klargjør EU-kriterier, de skal ikke utvide kravene.

Tilsynsmodell og koordinering av markedstilsyn

TEK Norge støtter forslaget om at NKOM skal fungere som koordinerende markedstilsynsmyndighet med overordnet ansvar for harmonisert anvendelse av KI-forordningen. Vi registrerer at departementet åpner for at NKOM skal ha hovedansvaret for tilsyn med høyrisiko-områdene i vedlegg 3, men ber om innspill på eventuelle avvik fra denne modellen.

Fra næringslivets perspektiv ser vi betydelige fordeler ved en sentralisert tilsynsmodell. Norske teknologiselskaper utvikler ofte KI-løsninger som spenner over flere anvendelsesområder, for eksempel kan en enkelt plattform håndtere både rekrutteringsalgoritmer, kredittvurdering og biometrisk identifisering. Dette er typisk for hvordan innovasjon skjer i praksis: selskaper bygger fleksible teknologiplattformer som kan tilpasses ulike markeder og bruksområder.

Risikoer ved fragmentert tilsynsstruktur

En fragmentert tilsynsstruktur, hvor forskjellige myndigheter har ansvar for ulike deler av vedlegg 3, vil skape betydelige praktiske utfordringer for våre medlemsbedrifter. Selskaper vil måtte investere unødvendige ressurser i å kartlegge hvilket tilsyn som gjelder for hver del av deres forretningsmodell. For oppstartsbedrifter og SMB-er, som ofte har begrensede juridiske og regulatoriske ressurser, kan dette bli en reell innovasjonsbarriere.

TEK Norge deler bekymringen for om det er realistisk å forvente at mange forskjellige tilsynsvirksomheter skal bygge opp tilstrekkelig spesialisert juridisk og teknisk KI-kompetanse. Dette vil ikke bare være kostnadskrevende for det offentlige, men også skape risiko for:

- **Inkonsistente tolkninger:** Ulike tilsyn kan utvikle forskjellig praksis for samme regelverk
- **"Forum shopping":** Aktører kan søke det mest lempelige tilsynet for sine systemtyper
- **Duplikasjon av ressurser:** Kompetansebygging må skje parallelt i flere organisasjoner
- **Koordineringsutfordringer:** Kontinuerlige kostnader for å sikre enhetlig praktisering
- **Regulatorisk usikkerhet:** Bedrifter vet ikke hvilket svar de får avhengig av hvilket tilsyn de kontakter

Videre vil ulike tilsynsorganer uunngåelig utvikle noe forskjellig praksis og fortolkning, selv av det samme regelverket. Dette skaper usikkerhet om hva som faktisk kreves, hvilket bør unngås..

En-dør-inn som løsning

TEK Norge anbefaler derfor at NKOM gis full tilsynsmyndighet for alle områdene i vedlegg 3. Dette vil øke mulighetene for en mer enhetlig praksis, forutsigbare tolkninger og en klar ansvarsfordeling som gjør det enkelt for næringslivet å vite hvor de skal henvende seg for veiledning og avklaringer.

En koordinert tilsynsmodell vil også gjøre det mulig å bygge opp en mer omfattende teknisk KI-ekspertise i én organisasjon, fremfor å spre ressursene tynt utover mange myndigheter. Dette vil etter TEK Norges vurdering gi bedre kvalitet i tilsynet og mer kostnadseffektiv bruk av offentlige midler.

Prinsippet om «veiledning først» må derfor gjøres operativt:

- Skriftlig veiledning innen 10 virkedager ved førstegangsavvik
- Rett til retting innen 30 dager ved egenrapporterte avvik
- Åpen sakslogg som viser hele prosessen
- Klart organisatorisk skille mellom veiledning og sanksjon
- Kvartalsvis publisering av KPI-er

Dette innebærer også etablering av en nasjonal KI-helpdesk, samt forhåndsdialog der virksomheter kan få vurdert planlagte systemer før de settes i drift.

Risikoomfang og SMB-proporsjonalitet

For å unngå at KI-loven blir en etableringsbarriere, må risikoklassifiseringen være presis. Artikkel 6(3) gir et viktig handlingsrom: KI-systemer listet i vedlegg 3 skal ikke anses som høyrisiko, dersom de ikke utgjør en vesentlig risiko for helse, personsikkerhet eller grunnleggende rettigheter.

TEK Norge er imidlertid bekymret for usikkerheten som vil prege perioden fram til februar 2026, når detaljerte retningslinjer for risikoklassifisering forventes å være tilgjengelige. Denne usikkerhetsperioden skaper en problematisk og asymmetrisk risikostruktur for norske bedrifter:

- **Overklassifisering** medfører unødvendige compliance-kostnader, men er "trygt"
- **Underklassifisering** kan medføre overtredelsesgebyr på opptil 15 millioner euro
- **Ingen beskyttelse** for bedrifter som gjør risikovurderinger i god tro

Denne situasjonen vil rasjonelt føre til at mange bedrifter velger defensiv overklassifisering for å unngå potensielle millionbøter. Dette vil særlig ramme SMB-er som ikke har ressurser til omfattende juridisk rådgivning, og som samtidig har mindre økonomisk bufferkapasitet til å håndtere både høye compliance-kostnader og gebyrrisiko.

Utilstrekkelige lettelser for små bedrifter

TEK Norge registrerer at KI-forordningen inneholder visse forenklinger for små virksomheter, men disse er i praksis for begrensede til å gi reell hjelp. De fleste forenklingene gjelder kun små virksomheter med færre enn 10 ansatte, mens bedrifter med 10-50 ansatte som utgjør ryggraden i norsk teknologiutvikling, ikke omfattes av lettelsene.

Samtidig kan de mest ressurskrevende dokumentasjonskravene ikke fravikes, uansett bedriftsstørrelse. Dette skaper en særlig utfordrende situasjon for norske SMB-er:

- **Mindre hjemmemarked:** Norske bedrifter har begrenset mulighet til å spre compliance-kostnader over et stort nasjonalt marked
- **Høye faste kostnader:** Kvalitetsstyringssystemer, teknisk dokumentasjon og logger medfører betydelige faste kostnader uavhengig av bedriftsstørrelse

TEK Norge mener derfor at nasjonale myndigheter må utnytte sitt handlingsrom for å etablere forenklete prosesser spesielt tilpasset norske SMB-ers behov.

Presis avgrensning av høyrisikosystemer

Artikkel 6(3) må derfor brukes aktivt for å unnta interne beslutningsstøttesystemer som ikke har rettsvirkning for enkeltpersoner. Dette gjelder særlig interne systemer som:

- Konverterer ustrukturerte data til strukturerte data
- Forbedrer språk og form i dokumenter
- Påviser mønstre eller avvik uten å erstatte menneskelig vurdering

Disse tilfellene må tydelig avgrenses i veiledere som publiseres så snart som mulig, slik at virksomhetene ikke pålegges unødvendige byrder i før endelige retningslinjer foreligger.

Regulatoriske sandkasser

Sandkasser er et sentralt verktøy for bl.a. å øke kompetanse og redusere usikkerhet, men erfaringene så langt viser at de ofte har hatt begrenset overføringsverdi. "Casene" har gitt læring for tilsynene, men i mindre grad for næringslivet.

TEK Norge støtter etableringen av en nasjonal KI-sandkasse, men er bekymret for at den foreslåtte kapasiteten vil være utilstrekkelig til å møte den forventede etterspørselen. Med én nasjonal sandkasse som skal betjene alle sektorer, fra fintech til helsetech, fra offentlig sektor til industriell automatisering, risikerer vi at norske innovatører må vente i lange køer eller bli prioritert ned.

Basert på anslag om den totale tilsynskapasiteten som er foreslått, fremstår sandkassen som betydelig underressursert i forhold til de ambisjonene som er satt for norsk KI-utvikling. Dette er spesielt problematisk når departementet selv forventer betydelig interesse for ordningen, samtidig som andre nordiske land etablerer flere parallelle sandkasse-ordninger.

Den nasjonale KI-sandkassen må derfor bygges som en reell testarena med tilstrekkelig kapasitet:

- Maksimal saksbehandlingstid på fire uker
- Prioritet for SMB og oppstartsvirksomheter som ikke har alternative testmuligheter
- Dedikerte spor for enkle vs. komplekse systemvurderinger
- Brukerråd med representanter fra næringsliv, offentlig sektor, academia og sivilsamfunn
- Dokumentasjon som kan gjenbrukes i senere samsvarsvurderinger
- Et offentlig statusdashboard som gjør resultatene synlige

TEK Norge støtter at sandkassen etableres som et fellesprosjekt mellom bl.a. Datatilsynet, Nkom og Digdir, men understreker at et brukerråd og betydelig oppskaling av kapasiteten er avgjørende for legitimitet og praktisk nytte. Uten tilstrekkelige ressurser risikerer sandkassen å bli en flaskehals fremfor et formålstjenlig kompetanse- og innovasjonsinstrument.

Forslag om tvangsmulkt

TEK Norge støtter i utgangspunktet forslaget om at det kan ilegges tvangsmulkt for brudd på regelverket, da dette vil bidra til økt etterlevelse. Samtidig må virkemiddelbruken være proporsjonal og forutsigbar.

Et ensidig fokus på straff vil kunne hemme innovasjon og oppstart av virksomheter. Sanksjoner bør derfor være proporsjonale, og administrative sanksjoner bør foretrekkes fremfor straff. Tvangsmulkt må stå i forhold til virksomhetens størrelse, og offentlig sektor bør likebehandles med privat sektor, men med differensiering for å unngå urimelig byrde på små offentlige virksomheter, herunder kommuner.

På bakgrunn av dette bør det først og fremst tilstrebes å gi god informasjon og veiledning om regelverket, praktiseringen av dette, og gis en rimelig utbedringsadgang der det er relevant, før man ilegger tvangsmulkt.

Forslag om overtredelsesgebyr for offentlige myndigheter

TEK Norge støtter at offentlige myndigheter også bør kunne ilegges overtredelsesgebyr for brudd på regelverket, da offentlige myndigheters brudd kan ha store konsekvenser for enkeltpersoners grunnleggende rettigheter.

Samtidig er vi bekymret for at den foreslåtte sanksjonsstrukturen kan skape en særlig ugunstig insentivstruktur for offentlig sektor som vil hemme innovasjon og digitalisering. Offentlige ledere står overfor en asymmetrisk risikomodell som er fundamentalt forskjellig fra privat sektor:

Problemet med asymmetrisk risiko i offentlig sektor:

- **Null økonomisk oppside:** Offentlige virksomheter tjener ikke penger på innovasjon eller effektivisering
- **Betydelig nedside:** Overtredelsesgebyr på opptil 35 millioner euro kan ramme virksomhetens kjerneoppgaver
- **Personlig ledelsesansvar:** Offentlige ledere kan risikere personlig ansvar for systemvalg
- **Omdømme- og medierisiko:** "Kommune får millionbot for AI-skandale" kan ødelegge karrierer for ansatte

Denne risikostrukturen vil føre til at rasjonelle offentlige ledere systematisk velger bort AI-prosjekter, selv når disse eksempelvis kunne gitt bedre tjenester til innbyggerne. Dette står i direkte konflikt med målene i den nasjonale digitaliseringsstrategien, hvor offentlig sektor skal være pådriver for KI-adopsjon.

TEK Norge ser risikoen for at Norge sakker akterut i offentlig digitalisering sammenlignet med land som har mer balanserte insentivstrukturer. Dette vil ikke bare ramme offentlig effektivitet, men også norske teknologiselskapers muligheter til å utvikle løsninger for offentlig sektor.

Forslag til differensiert tilnærming:

Ved utmåling av overtredelsesgebyr for offentlig sektor bør det tas hensyn til:

- Den offentlige virksomhetens økonomiske størrelse og samfunnsoppdrag
- At formålet er å forbedre tjenester til innbyggerne, ikke profitt
- Balansering av størrelsesforskjellene mellom kommuner og statlige etater
- Sterkere vekt på læring og forbedring framfor ren sanksjonslogikk

Dette vil understøtte at sanksjoner virker etter hensikten, og gi muligheter forbedre etterlevelse - uten å begrensen den offentlige digitaliseringen Norge trenger.

Foreldelsesfrist for overtredelsesgebyr

TEK Norge mener at det bør innføres en foreldelsesfrist for adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på KI-forordningen, og foreslår en frist på fem år etter at overtredelsen er opphørt.

Dette gir nødvendig forutsigbarhet og hindrer langvarig usikkerhet, særlig viktig for SMB-er som opererer med begrensede ressurser. Foreldelsesfristen bør utformes på samme måte som i personopplysningsloven § 28.

Behov for koordinert tilsynsorganisering på det digitale området

TEK Norge observerer at Norge samtidig implementerer en rekke EU-regelverk innen digitalisering, datasikkerhet og teknologi. Dette inkluderer ikke bare KI-forordningen, men også NIS-direktivet, åpne data-direktivet, dataforvaltningsforordningen og dataforordningen.

For norske teknologiselskaper, som ofte opererer på tvers av flere av disse områdene, skaper overlappende og potensielt ukoordinerte tilsynsstrukturer betydelig kompleksitet. Vi anbefaler derfor at departementet vurderer en mer overordnet koordinering av tilsynsorganiseringen på det digitale området for å sikre konsistens og forutsigbarhet.

Dette er ikke bare et spørsmål om administrativ effektivitet, men om å sikre at Norge forblir et attraktivt sted for teknologiutvikling og digital innovasjon. Fragmenterte tilsynsstrukturer med ulike tolkninger og praksis kan skape konkurranseulempen sammenlignet med land som har mer koordinerte tilnærminger.

Spesifikke implementeringsspørsmål som krever avklaring

TEK Norge ser behov for konkrete avklaringer på flere tekniske områder som vil få direkte konsekvenser for hvordan norske virksomheter implementerer KI-systemer:

Dataoppbevaring og logging: KI-forordningen krever minimum seks måneders oppbevaring av automatiske logger for høyrisiko-systemer, men åpner for at nasjonal rett kan stille strengere krav. Norske virksomheter trenger klarhet i hvilke nasjonale krav som vil gjelde, da dette påvirker systemarkitektur og i betydelig grad også lagringskostnader.

Samsvarsvurderingsprosedyrer: Praktisk veiledning om hvordan teknologiselskaper skal gjennomføre og dokumentere samsvarsvurderinger, særlig for systemer som brukes på tvers av flere høyrisiko-områder.

Grenseflater mot eksisterende regelverk: Avklaring av hvordan KI-kravene forholder seg til eksisterende krav innen personvern, informasjonssikkerhet og sektorspesifikk regulering.

Kompetanseløft og veiledning

Både virksomheter og tilsyn trenger systematisk kompetansebygging. Det holder ikke med enkeltstående tiltak, kompetansen må kontinuerlig oppdateres i takt med teknologien.

TEK Norge foreslår:

- Et nasjonalt kompetansefond for KI
- At tilsynsmyndigheter årlig dokumenterer kompetanse innen KI, data, cybersikkerhet og personvern

God informasjon om innholdet i regelverket vil være essensielt for at virksomhetene skal kunne kjenne sine forpliktelser og etterleve regelverket. TEK Norge ser særlig behov for klargjøring på følgende områder som direkte påvirker næringslivets implementering:

- **KI-systemdefinisjonen:** Praktisk veiledning om hvordan norske virksomheter skal klassifisere sine systemer, inkludert tilgjengeliggjøring av EU-kommisjonens tolkninger på norsk
- **Tekniske implementeringskrav:** Konkretisering av hvilken dokumentasjon og hvilke tekniske tiltak som faktisk oppfyller kravene til høyrisiko-systemer
- **Datalagring og logging:** Presisering av nasjonale krav til oppbevaringstid for automatiske logger og aktivitetsdata utover EUs minstekrav på seks måneder
- **Kvalitetsstyringssystemer:** Praktiske maler og eksempler på hvordan norske teknologiselskaper kan implementere dette effektivt
- **Konsekvensanalyser:** Standardiserte rammeverk for hvordan næringslivet skal gjennomføre risikovurderinger og transparensdokumentasjon

Videre er det viktig at terminologien harmoniseres på tvers av de ulike EU-rettsaktene som implementeres i Norge. Inkonsistent bruk av fagbegreper og ulike oversettelser av liknende konsepter skaper usikkerhet for virksomheter som må navigere flere parallelle regelverk samtidig.

Datatilgang og transparens

Fragmentert datatilgang og uklare rettsrammer hemmer utvikling av KI i Norge. Norge må kobles tettere på europeiske Data Spaces og samtidig sikre nasjonale nasjonale veiledere og dokumentasjonsmaler som gjør transparenskravene forståelige og praktisk anvendbare

Offentlig innkjøpsmakt

Norge har for mange KI-piloter som aldri skaleres. Offentlig sektor må bruke innkjøpsmakt til å drive kvalitetskonkurranse og sikre oppskalering gjennom:

- Funksjonelle ytelseskrav og testbare akseptansekriterier
- Evalueringskriterier for dokumentasjon og transparens
- Krav om deling av maler og erfaringer
- Læringsplikt etter avsluttet pilot

Nordisk samarbeid

Norge bør aktivt søke nordisk samarbeid om sandkasser, regelverkstolkning og kompetansedeling. De nordiske landene representerer til sammen 27 millioner borgere og noen av verdens mest avanserte digitalsamfunn. Mens Norge alene ikke kan konkurrere med USA og Kinas massive KI-investeringer, kan vi sammen skape en konkurransedyktig nordisk KI-økonomisk region.

Harmonisering av KI-forordningen

TEK Norge ser det som viktig at de nordiske landene harmoniserer sine implementeringer av KI-forordningen. Vi trenger ikke fem forskjellige sett med regler for samme teknologi. Fragmenterte nasjonale tilnærminger vil svekke konkurransekraft og skape barrierer for teknologiselskaper som opererer på tvers av våre grenser.

Nordisk samarbeid bør omfatte:

- Felles tolkninger av risikoklassifiseringer
- Sandkasser på tvers av landegrenser
- Harmoniserte veiledere og dokumentasjonskrav
- Koordinert håndtering av internasjonale leverandører

Uten slik koordinering, må nordiske teknologiselskaper forholde seg til kostbare forskjeller i tolkninger på tvers av våre tradisjonelt integrerte markeder. Dette samarbeidet må være resultatorientert og styrke konkurransekraften gjennom harmonisering.

Juridisk terminologi

En vellykket implementering av KI-forordningen forutsetter juridisk presis og konsekvent oversettelse av nøkkelterminologi. TEK Norge har identifisert at den uoffisielle norske oversettelsen inneholder uklare begreper som kan svekke den risikobaserte tilnærmingen i regelverket og skape regulatorisk usikkerhet for næringslivet.

Safety vs. Security

Det mest problematiske eksempelet er sammensmeltingen av de distinkte engelske begrepene safety og security til det ene norske ordet "sikkerhet". Dette visker ut det avgjørende skillet mellom:

- Safety (trygghet): Beskyttelse mot utilsiktet skade forårsaket av systemfeil, knyttet til produktsikkerhet, helse og liv
- Security (informasjons- og driftssikkerhet): Beskyttelse mot tilsiktede, ondsinnede trusler, knyttet til cybersikkerhet, konfidensialitet og robusthet

En slik uklarhet i et risikobasert rammeverk kan føre til inkonsekvent håndhevelse, der tilsynsmyndigheter utvikler ulike tolkninger basert på sine eksisterende sektormandater. Dette skaper regulatorisk usikkerhet for virksomheter som må forholde seg til uklare krav.

Harm vs. Damage

En tilsvarende sammenblanding finner vi der både det brede konseptet harm (generell negativ virkning) og det snevre, erstatningsrettslige begrepet damage (økonomisk tap som kan kompenseres) begge er oversatt til "skade". Dette kan feilaktig antyde en direkte kobling mellom forordningens offentligrettslige tilsynsansvar og det privatrettslige erstatningsansvaret.

Anbefalinger

TEK Norge anbefaler at departementet sikrer terminologisk presisjon i den norske gjennomføringen:

- Konsekvent skille mellom trygghet (safety) og informasjons-/driftssikkerhet (security)
- Tydelig differensiering mellom skadevirkning (harm) og økonomisk tap (damage)
- Harmonisert bruk av juridiske begreper på tvers av alle veiledere og forskrifter

En harmonisert implementering krever at slike nyanser i den engelske originalteksten reflekteres i det norske lovspråket for å unngå betydelige hindringer for innovasjon og forutsigbarhet. Dette er ikke kun en akademisk øvelse, men en nødvendig forutsetning for at norske virksomheter skal kunne etterleve regelverket på en konsistent og kostnadseffektiv måte.

Økonomiske og administrative konsekvenser

TEK Norge registrerer at departementet erkjenner at KI-forordningen vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser, men at det ikke foreligger konkrete vurderinger av kostnadene for private operatører. Dette er bekymringsfullt når vi vet at den nasjonale

forvaltningsstrukturen alene vil kreve betydelige ressurser. Anslag indikerer at den offentlige tilsynskapasiteten kan koste i størrelsesorden 60 millioner kroner årlig.

For norske bedrifter, særlig SMB-er, vil de reelle kostnadene ved etterlevelse sannsynligvis være flerfoldige ganger beløpet som anslås for den offentlige tilsynskapasiteten. Omfattende dokumentasjonskrav, kvalitetsstyringssystemer, automatiske logger og ti-års oppbevaringsfrister medfører ikke bare engangskostnader, men løpende administrative kostnader som følgelig også blir merkbare prisdrivere for alle og kan bli kritiske for mindre aktører.

TEK Norge mener det er problematisk å implementere et så omfattende regelverk uten i større grad å ha kartlagt de faktiske kostnadene for næringslivet. Dette gjør det også vanskelig å utforme proporsjonale støttetiltak eller vurdere om nasjonale lettelsener er nødvendige.

For å minimere disse kostnadene og maksimere innovasjons- og digitaliseringsgevinsten, er det avgjørende at gjennomføringen følger våre anbefalinger om proporsjonalitet, veiledning først og presis risikoklassifisering.

Uten dedikerte midler til kompetansebygging og effektiv tilsynskapasitet risikerer vi at KI-forvaltningen blir en papirtiger uten reell gjennomføringsevne.

Konklusjon

TEK Norge støtter departementets forslag til KI-lov, men anbefaler at gjennomføringen bør skje i tråd med våre hovedanbefalinger for å skape en lov som bygger tillit, sikrer konkurransekraft og reduserer etterlevelseskostnader.

KI-loven må fremme innovasjon og digitalisering, ikke kvele den. Tilsynsmyndighetene må fungere som veiledere og innovasjonspartnere, ikke kun være kontrollører. Norge trenger KI-vekst for både å forbli men også øke vår konkurransedyktighet internasjonalt.

TEK Norge anbefaler:

1. Utpeke NKOM som koordinator med én-dør-inn og publiserte KPI-er
2. Fastsette veiledning-først-prinsippet med konkrete frister og prosedyrer
3. Presisere art. 6(3) i forarbeider og veiledere
4. Etablere en nasjonal KI-sandkasse med SMB-prioritet og brukerråd
5. Lansere nasjonale veiledere og dokumentasjonsmaler som gjør transparenskravene forståelige og praktisk anvendbare samt SMB-light dokumentasjon
6. Opprette kompetansefond og årlig kompetanseattest for tilsyn
7. Lovfeste administrative sanksjoner med differensiert offentlig sektor og fem års foreldelsesfrist
8. Sikre harmonisert ikrafttredelse med EØS

Christopher Hoff
Seniorrådgiver

Kontaktinformasjon:

TEK Norge
Prinsens gate 22
90770898
ch@teknorge.no